

отъ бърло на бърло и се вдълбочаваше въ мѣста все повече и повече диви, повече чувни и повече непрѣстѣпни. Данко се озърташе наоколо.

— О, ако тукъ властвуваха Поляцитѣ или сжщинскитѣ казаки! Какътъ военентъ ловъ би се захваналъ, каква военна веселба! но че можешъ да измѣнишъ людѣтъ нито съ комитѣги, нито съ вѣстаници, нито съ пропагандя: за това е нужна шляхта (болѣрство), която би се хвърлила на коня, истѣглила би сабята, извикала би: „слѣдъ мене!“ хвърлила се би върху непріятели и въодушевила би народа; а така нищо нѣма да направишъ!

Шипченскій Балканъ както и миналата година се покри съ снѣгъ; сжщитѣ гарвани надъ него хвѣрчатъ и грачатъ, сжщитѣ бухали кротуватъ по тѣрсентѣ; всичко си е така както бѣше, само сега въ лѣсовѣтъ и яровѣтъ глухо мълчание, не се чува човѣчески говоръ въ заглѣхналата гора, единъ вѣтръ само вѣе по нея. Въ мѣнестиритѣ на Свѣта Богородица и Свѣти Георги се молятъ и пѣятъ молитви слѣдъ молитви—настѣпила е годината на онзи день, въ който славниятъ вѣйволъ Хаджи Димитръ влѣве въ крѣвава, нечувана битка и загина въ нея съ всичкитѣ четиридесетъ български юнаци. Тѣхнитѣ глави испратиха въ Едерне, а отъ тамъ въ Стамбулъ, спорѣдъ стариятъ обичай, за да се оголятъ съ тѣхъ рибитѣ, които се слагатъ на трапезата на фенерскитѣ князѣ; тѣхнитѣ туловища направиха на пепелъ калугеркитѣ и развяха на вѣтъра по всички страни на България. Уцѣлѣлъ ли е нѣкъдѣ тѣхниятъ пепелъ — е неизвѣстно; извѣстно е само това че отъ тѣхниятъ пепелъ не израстнаха български юнаци.

Святѣй Боже! Святѣй крѣпкий! Помилвай ги Господи всесилний! Тѣ загинаха за своята вѣра и за даруваната отъ Тебе на людѣтъ свобода. Помилвай насъ Господи! Съхрани намъ вѣрата на нашитѣ бащи и подари свобода на Твойтъ народъ. Така се моляха въ двата мѣнастиря и вънасяха славянски молитви къмъ Единнаго Бога, къмъ Пречистая Дѣва Богородица и къмъ воинственний Свѣти Георги.